

Nr 270.

Av herr **Ekman, Carl Gustaf**, och herr **Nilsson, N. August**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående klassificering av postkontoren och telegrafverkets stationer m. m.

Propositionen nr 243 angående klassificering av postkontoren och telegrafverkets stationer m. m. utmynnar, som av densamma framgår, däri, att frågan om klassificeringen av postkontoren »tills vidare får anstå» under det att beträffande telegrafstationerna förslag i dylikt hänseende framläggas i anslutning till ett av kommunikationsverkens lönenämnd avgivet utlåtande därom.

Det torde icke vara erforderligt att motionsledes redogöra för det läge, vari denna klassificeringsfråga befinner sig. I sådant avseende torde kunna hänvisas, dels till propositionen, dels till förenämnda utlåtande, vilket väl torde förefinnas tillgängligt hos vederbörande utskott. För motionens syfte synes det vara tillräckligt att konstatera, att Kungl. Maj:t ansett sig icke kunna biträda någotdera av två för postverkets vidkommande framlagda klassificeringsförslag. Emot det ena av dessa förslag, utarbetat av kommunikationsverkens lönenämnd, anmärkes, att det synes vara »obilligt», enär därigenom ett antal postmästare skulle komma att erhålla, visserligen icke minskad lön, ty det förebygger förslaget genom personliga lönetillägg, utan i vissa fall en sänkning i lönegrad och i andra fall en mindre gynnsam lönestegring, än vederbörande torde ha räknat med. På det andra klassifikationsförslaget, framburet av generalpoststyrelsen, synes departementschefen icke ansett sig ha anledning att närmare reflektera, sedan styrelsen själv gent emot den kritik, nämnden riktat emot detsamma, icke funnit sig kunna upprätthålla kravet på dess godkännande, utan i stället hemställt att »med ytterligare omklassificering av postkontoren finge anstå, till dess en för alla tre trafikverken gemensam omklassificering kunde genomföras».

Kungl. Maj:ts åtgärd, att följa sistnämnda anvisning från generalpoststyrelsen skulle vara lätt begriplig, om därigenom en klassificering för närvarande faktiskt undginges. Men så är icke fallet. Därest icke

från riksdagens sida något beslut i postkontorens klassificeringsfråga nu kommer till stånd, så glida postmästarna den 1 juli 1920 automatiskt in i vissa nya löneställningar. Så bli samtliga postmästare av nuvarande klass 1 A och 1 B befattningshavare i det nya avlöningsreglementets 15:e lönegrad, samtliga postmästare av klass 2 A och klass 2 B befattningshavare i 14:e lönegraden och alla de nuvarande postmästarna av klasserna 3 och 4 befattningshavare i respektive 12:e och 11:e lönegraderna. Att därigenom dessa funktionärer erhålla en i förhållande till statsjärnvägarnas och i viss omfattning till telegrafverkets stationsföreståndare omotiverat gynnsam ställning torde genom vad i ärendet förekommit vara obestriddligt ådagalagt.

Följden härav kan också lätt förutses. Från sistnämnda befattningshavare resas givetvis omedelbart krav på en omklassificering inom deras verk. I viss mån torde en sådan begäran, åtminstone för järnvägarnas del, vara befogad. Men den kommer förvisso just på grund av vad som inträffat vid postverket att gå vidare längre och för samtliga förvaltningar medföra mera dyrbara verkningar än som eljest av rent sakliga hänsyn vore påkallat. Och detta kommer att ske samtidigt med att både regering och riksdag begära indragningar och besparingar i såväl kommunikationsverkens förvaltning som i ämbetsverken i allmänhet och medan hela riksdagspartier motionera om nya undersökningar, hur ett administrativt förbilligande skall kunna åstadkommas.

Här ställes sålunda riksdagen inför det spörsmålet, huruvida den omständigheten, att en viss grupp befattningshavare i ett verk, på grund av ett mindre allsidigt övervägande eller eljest, placerats obehövt högt, kan eller bör vid en omreglering icke blott i förhållande till dessa tjänstemän personligen lämnas orubbad utan därtill tillåtas att få jämförande inverka på andra befattningshavares förskjutning i samma riktning. Ett godkännande av Kungl. Maj:ts ståndpunkt i nu föreliggande fråga synes ostridigt utgöra ett ja-svar på det spörsmålet.

Det torde emellertid med skäl kunna göras gällande, att en sådan löneregleringsprincip icke kan ur statens synpunkt vara tillräcklig. I samma mån som den bleve fastslagen, torde statens möjlighet att på andra områden än de rena monopolens driva ekonomisk verksamhet vara, dels försvårad, dels omöjliggjord. Och varje lönereglerings huvudsyfte, att för skiftande befattningshavare utvinna en löneställning som motsvarar det med befattningen förenade arbetet och ansvaret, komme icke att vara till fullo realiserbart. Det torde därför finnas anledning tillräcklig för riksdagen att härutinnan icke följa Kungl. Maj:ts förslag. I varje fall kunna undertecknade icke medverka till en lönepolitik, som går i angivna riktning.

Vill man så göra sig reda för, i vilken mån det av kommunikationsverkens lönenämnd upprättade klassificeringsförslaget med skäl kan ur billighetens synpunkt göras till föremål för befogade anmärkningar, så må ännu en gång betonas, att enligt detsamma varje vid övergång på den nya staten för de nuvarande tjänstemännen uppstående löneminskning skall gottgöras genom personliga lönetillägg. De fall då sådana bleve erforderliga höra emellertid till de rena undantagen. En specifikation över löneställningen visar nämligen följande resultat rörande nuvarande och blivande avlöning för postmästare å billigaste, resp. dyraste ort, därvid + betecknar ökning och — minskning i avlöning:

	Billigaste ort		Dyraste ort	
	Begynnelselön	Slutlön	Begynnelselön	Slutlön
Överpostmästare	+ 740	+ 680	+ 1,730	+ 1,670
Postmästare 1 A, som hänföres till klass 1	+ 300	+ 120	+ 1,218	+ 1,110
Postmästare 1 B, som hänföres till klass 1	+ 800	+ 620	+ 1,718	+ 1,610
D:o, som hänföres till klass 2	+ 20	— 280	+ 886	+ 674
Postmästare 2 A, som hänföres till klass 2	+ 420	+ 220	+ 1,266	+ 1,174
Postmästare 2 B, som hänföres till klass 3	+ 160	— 120	+ 898	+ 762
Postmästare 3, som hänföres till klass 3	+ 560	+ 380	+ 1,298	+ 1,262
D:o, som hänföres till klass 4	— 40	+ 20	+ 554	+ 866
Postmästare 4, som hänföres till klass 4	+ 260	+ 420	+ 854	+ 1,266

Då någon postmästare icke torde vara placerad å billigaste ort, vill det synas, som om den med framgång förda agitationen mot detta klassificeringsförslag ur den personliga hänsynens utgångspunkter icke äga ett allt för starkt sakligt underlag. Hesiterar man på sätt som sker i propositionen för att inför dylika siffror tillämpa hållbara förfaringsätt i löneregleringsavseende och att giva verklighet åt av Kungl. Maj:t själv anbefalda direktiv om enhetligt avvägda löner åt i arbete och ansvar likvärdiga befattningshavare, då torde enhetlighet tjänstemän och verk emellan endast kunna skapas genom så gott som oöverkomliga offer från statens sida. För egen del tvekar därför undertecknade icke att förorda, att lönenämndens klassificeringsförslag av riksdagen bifalles.

Under återopande av vad sålunda anförts, få vi hemställa

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 243 måtte, med godkännande av de grunder som beträffande postanstalternas klassificering utvecklats i kommunikationsverkens lönenämnds utlåtande den 28 januari 1920, besluta, att antalet av följande befattningar vid postverket skall från och med den 1 juli 1920 utgöra:

postmästare av klass 1 18

» » » 2 30.

I den mån ett eventuellt bifall till denna motion föranleder behov av ytterligare utformning av beslutet, torde en sådan föreslås av vederbörande utskott.

Stockholm den 7 april 1920.

Carl Ekman.

Aug. Nilsson.